

A.P.P.

ŽIVOT

UREDNIŠTVO ŽIVOTA
ZAGREB 1/147

Br.

VELJAČA 1929.

God. X.

Papin jubilej.

Papa!

Svagda nam je milo očevo ime. I Krist hoće da tim imenom počinjemo njegovu divnu molitvu Očenaš. Pa kako nam ne bi bilo slatko to ime! Ta nema čovjeka, koji ne bi volio svog oca, posebice ako roditelj ima lijepa svojstva dobrote, uma i odlučnosti. I rimski je papa takav otac prema svim katoličkim narodima. Pa koje čudo, da se svi katolici obradovaše na glas: Ove je godine papin jubilej! Svi se već sada natječu, da što dostojnije i ugodnije proslave takav god.

Pred 50 godina je naš papa Pijo XI. prvi puta u Rimu, u crkvi sv. Karla Boromejskog (al Corso) prikazao Nekrvnu žrtvu u čast presv. Trojstvu. To je bilo 20. prosinca 1879. Taj je dan zaređen za svećenika. Malo je svećenika još živih, koji su taj dan s njime zaređeni, ali evo dobri Bog htjede, da ovim jubilejem obraduje i njega i njegovu duhovnu brojnu djecu. »Dobar je Bog Izraelu!« (Ps, 72, 1.)

Akil Ratti je malo dana iza svojih primicija ostavio vječni Rim, gdje je svršio svoje teološke nauke. On se teška srca odijelio iz tog grada, puna svetih uspomena na prve kršćanske vjekove. Uz to se je on tu ojačao u životu kreposti i odanosti prema sv. Stolici. Povratio se u svoju milansku biskupiju, da ondje preuzme malenu župu Valasina, a po tomu profesuru u sjemeništu. No 10 godina kasnije pozove ga učeni Ceriani u Ambrozijsku biblioteku u Milanu. Tu je sada razvio svoje učenjačko djelovanje. G. 1907. je naslijedio Ceriana kao rektor te biblioteke. Ni tu se nije podao jednostranom učenjačkom radu, nego je uz taj rad djelovao još i kao svećenik propovijedaњem i drugim svećeničkim radom kod redovnica »Suora del Cenacolo« i među malim dimnjačarima grada Milana. No Pijo X. ga g. 1924. pozove, da u Vatikanskoj biblioteci zamijeni Isusovca kasnijega kardinala Ehrlea. Papa Benedikt XV. upoznade u Rattiu diplomatu, pa ga g. 1918. pošalje u Poljsku i Litvu kao apostolskog vizitatora. Teški su časovi onda bili u Poljskoj. Jedva je postala samostalna, a boljševizan joj je prijetio s istoka, da je poklopi svojom vojskom i krvlju okupa. Papin se vizitator znao izvrsno snaći, pa su mu poljački katolici i sada harni. Još se ne navršije ni tri godine, a papa Benedikt XV. imenova svog na-

sljednika nadbiskupom u Milanu. To je bilo g. 1921. u srpnju. Malo je prošlo i papa Benedikt zamijeni ovaj svijet boljim. I gle! 6. veljače 1922. izabran je Akil Ratti papom. Odonda vlada on svetom Crkvom Kristovom mudro i na utjehu svega brojnog stada Kristova.

Leon je XIII. bio diplomata, Pijo X. propagator nutarnje svetosti, Benedikt XV. mirotvorac. Pijo XI. je u sebi sve što troje spojio. Svi političari priznaju, da je malo kada diplomacija sv. Stolicе bila tako na visini kao sada. Jednako poznavaoi duhovnog života ističu, kako Pijo XI. nigdje ne propusti prigode, da poradi u enciklikama i nagovorima, raznim ustanovama Kat. akcije, kako bi što više raširio i učvrstio kraljevstvo Kristovo u dušama ljudi; mir svetosti hoće da unese u čovječja srca.

S takovim papom tko se ne bi dičio? I kada on u radosti slavi svoj jubilej, koja kršćanska duša da se njemu ne pridruži i s njim ne slavi njegov god?

*

Tri su stvari nužne svetoj Crkvi, da ostane djelo Isusovo: svetost čistoća vjere i jakost zapta. No to troje ne može da ondje bude, gdje nema nutarnje jedinstvenosti. Stoga je Bog i stavio na čelo svom djelu: papu. Već je papa Kornelije pisao sv. Ciprijanu: »Jedan Bog, jedan Krist, jedan biskup« (Ep. ad Cypr.). Tom je jedinstvenošću vjere i zapta Crkva vazda osvajala svijet i preporadala narode pomoću svetosti. To se zbililo za dolaska barbara, pri navali muhamedanstva, za vrijeme luteranstva, a čini i danas u doba nastranih nauka i zloporeba političkih stranaka. Za općih se stradanja ili nevolja najbolje pokazuje uzvišenost Crkve, ali tada i veliko značenje papâ za sve čovječanstvo. To smo i sami doživjeli za općeg svjetskog rata.

Slabi promatrači povijesti pripisuju ove činjenice položaju, vlasti ili spretnosti osobe ovog ili onog pape. Tim mudracima moramo doviknuti: »Stražaru, koliko je poodmakla noć«? (Iz. 21, 11) Što je Mojsije tako umno vodio svoj narod nije to zasluga pustinje ili vedrih noći, njegova odgoja u Egiptu ili poznavanja kakve tajne moći. Što je Jozua pametno uveo izabrani narod u obećanu zemlju i svim plemenima mudro podijelio zemljišta, ne može se to pripisati samo njegovoj strašnoj vješтини ili državničkoj spremi. I Mojsije i Jozua bili su ratila u rukama Boga neizmjernoga. Jednako je i s papama. Njih odabire Bog između svih ljudi, da budu vođom čistom čovječanstvu. Djelo je što božansko. Tu je »prst Božji«! (2. Mojs. 8, 19)

Svako djelo Božje nosi na sebi pečat Božje svemogućnosti. To se vidi i na papama. Poput Krista združuju u sebi slabost i jakost; u prvoj se očituje, da su ljudi, u jakosti pak pokazuju, da je Bog s njima. Pogledajmo to malo поблиže.

Vlastodršci su ponosni sa svoje vlasti, učenjaci se diče svojim znanjem i oštrinom uma. Bog nije ni jedne ni druge izabrao, te bi po njima osnovao svoju Crkvu. Dapače je na nju odmah u prvim vjeko-

vima pripustio razne vihore, koji su htjeli da iščupaju i obore mladi nasad. Protiv Crkve digoše se Židovi i pogani grubom silom i perom. Crkva je ustrpljivo podnosila te napadaje. Izišla je protiv silnog Goliata poput skromnog pastira Davida, koji se jedino uzdao u Boga (1. Reg. 17, 45). Krist je unaprijed kazao apostolima: »Stavit će na vas ruke svoje i progonit će vas« (Lk. 21, 12) i upozoruje ih da će protiv njih ustati lažni proroci (Mat. 24, 49). To se obistinjuje i kod papa. Ta koji je vijek pustio pape u miru? koji decenij?« Ustaju kraljevi zemaljski i knezovi se skupljaju na Gospodina i na pomazanika njegovu« (Ps. 2, 2). Jaki kapitalizam, socijalna demokracija, komunizam, framazunstvo, teosofizam, racionalizam, monizam, parlament, bezbroj neprijatelja diže se protiv papinstva. Zašto? Jer im jedino ono imponira, smeta. A pape? Drže se riječi Izaije, koji proroče o Isusu: »Leda svoja podmetah onima, koji me bijahu, i obraze svoje onima, koji me čupahu; ne zaklonih lica svoga od ruga ni pljuvanja« (50, 6). Krist je doduše »raspet bio po slabosti, ali je živ po sili Božjoj« (2 Kor. 13, 4). Tako je i s papama. Doživjeli su oni kroz ovo 2 tisuće godina, da je malo koja dinastija ostala na vlasti par vijekova; da se i države nanovo kroje; da propadaju kulture, da se filozofske struje ne održe ni pola vijeka, da se druge vjere ili okamene ili raspadnu u bezbroj sektâ. Papinstvo vazda živi vječnom mladošću. Napoleon I. htio je, da skući papinstvo pod svoju vlast ili da ga makne s lica zemlje. Ali je papinski »Non possumus« oborio i preživio i korzičkog lava. Framazunstvo je otelo papi državu i nadalo se, da će time nestati u svijetu i papin upliv i u Crkvi se porušiti dotadanje jedinstvo. No upravo otada papin je ugled porastao i crkveno jedinstvo nije nikada doslije tako cvjetalo. Što su svi neprijatelji Crkve i papinstva pred Bogom? »Onaj, što živi na nebesima, smije se; Gospodin im se podsmijeva« (Ps. 2, 4).

Što bi bilo, kada na svijetu ne bi bilo Crkve katoličke? Brzo bi nestalo crkvi i vjera, koje drži na okupu samo mržnja ili zavist protiv naše Crkve; onda ne bi bilo što da ih drži u životu. O njima vrijedi stara Tertulijanova riječ: »Oni, i ako imaju protivne nauke, za ništa drugo ne haju, nego kako će na nas navaljivati« (De praescripti. 4). Moderni pogani, kao i u doba Estere, hoće da »ugase slavu hrama i oltara Božjega« (Ester 14, 9). Što bi bilo, kada bi oni u tome uspjeli? Među nama, po svoj Evropi, u cijelom svijetu bi zavládala tama poganskih vjera, jaz sektâ i kastâ, kaos u glavama i anarhija u strastima. Nestao bi silab Pija IX. o modernim zabludama i poznati crkveni indeks zabranjenih knjiga, ali time i svaka jedinstvenost čovječjeg roda; pogaçene bi bile ploče dekaloga, ali bi brzo na svoj krugliji zemaljskoj zavládala ona neman, koja imade sedam glava i deset rogova i o kojoj piše sv. Ivan u Apokalipsi (13, 1).

Sreća je dakle naša; Božje je to milosrde i dobrota, što nam je dao svoju Crkvu i u njoj papinstvo. — Papa je nama moderni Mojsije,

koji nas neustrašivo i sigurno vodi kroz sve pogibelji arapske pustinje; koji za nas pobjeđuje sve naše savremene Amoreje i Heteje i Farizeje i Hananceje i Heveje i Jebuzeje. Moderni skeptici moraju gledati našu rimo-katoličku Crkvu i o njoj posvjedočiti i protiv svoje volje, da je ona djelo Božje. Moraju oni poput Balaama, sina Beorova, kazati o toj Crkvi: »Kako su lijepi šatori tvoji, Jakove, i kolibe tvoje, Izraele! Oni su kao šumovite doline, kao ceđri uz vodu. Bog ga je izveo iz Egipta, njegova je snaga kao u jednoroga; poništiti će narode, koji su mu neprijatelji. Spustio se i leži kao lav, kao lavica, koju se nitko ne usuduje dirnuti. Ko tebe blagoslivlja, bit će blagoslovljen; a ko tebe kune, bit će proklet« (4. Mojs. 24).

Ovako nam moraju kazati svi oni, koji vole istinu i krepost; koji dublje promatraju stvari na zemlji i pojave u svijetu. Ta povijest čovječanstva nije to povijest vladara, oligarhija, parlamenata i političkih stranaka, trgovine, prometa, socijalnih ili filozofskih pokreta i struja. Ne. Ona je povijest — d u h a. I ljudski rod može biti bez svih navedenih pojava ili ustanova, ali nemože da bude bez vjere. I u vjeri traži čovjek nešto više nego li je Arhimedoya poluga; išče sigurnost i nepogrešivost. To mu može da daje samo vrhunaravna objava, kako je već i Plato isticao. I ta se nalazi među ljudima. Ali je na svojoj zemlji samo jedan ovjek, koji je sigurno poznaje i nepogrešivo tumači. To je papa. On je taj čovjek, jer je tako Bog odredio i ustanovilo, kako veli Vatikanski sabor. Kako je nekoć sv. Pavao iza svog obraćenja došao u Jerusalem, ne da vidi Jakova, brata Kristova, nego da se prikaže sv. Petru, tom prvom papi Kristove Crkve, i ovaj odobri njegovu nauku, tako mora i danas svaki duh da se pokloni papi, tom nepogrešivom učitelju čitavog čovječanstva. »Ni u kome drugom nema spasa« (Dj. ap. 4, 12) negoli u Kristu i njegovu namjesniku na zemlji, rimskome papi.

Ob ovom će priznanju ovisjeti budućnost svih vjera. Ta neoboriva je činjenica. Poganske vjere u Aziji među kulturnim narodima tope se kao proljetni snijeg, netom dođu u dodir s modernim bezvjerstvom; bezvjerje prevladuje, a bezvjerski narodi iščeznu iz povijesti čovječanstva. No to isto bezvjerje ne može da nadvlada one narode, koji imaju svoje sveto pismo, u kome se nalazi ma i dio prave objave Božje i narodi se tvrdo drže te objave. Ti narodi ostaju na životu, kako se to vidi kod perzijskog naroda. Tu su Partii odoljeli grčkoj i rimskoj moći i njihovu bezvjerju. No što netko ima u svom krilu Božju objavu, to mu još ne daje moć e se ne oledeni, okameni. Gdje nema i živog učitelja, koji nam sigurno i svagda pokazuje i nepogrešivo tumači tu objavu, tu nema pravog dubokog vjerskog života. Jedino se tada »unutrašnji čovjek obnavlja od dana u dan« (2. Kor. 4, 16), jer ima tko da ga osvježi u nauci i potiče na čudoredni i svetački život. Stoga našu Crkvu nije nikada trebalo reformirati izvana; ona je vazda

u papama našla svoje prave reformatore, pa bio koji od njih i čudoredni slabić.

Blago nama katolicima, koji imamo u svojoj sredini to blago papu! Moderna je znanost već sasna zdvojila u poimanju istine; ona više ni ne govori o istini u spoznaji, niti o njezinoj vrijednosti na području ideologije. Crna skepsa, poput apokaliptične aždaje, sikće na duhove izvan Kristove ustanove, izvan naše rimo-katoličke Crkve.

Ove nam se misli i nehotice nameću, kada pomislimo, koga slavimo u osobi Pija XI. prigodom njegova misničkog zlatnog jubileja. I kada ne bismo znali, što on sve lično radi i kako pospješuje svetost, iznosi čistoću vjerske nauke, jača crkveni zapt, to bismo dolično zapazili i samo time, ako bismo se na to dali te ovom zgodom pročitamo sve njegove spise. On je u njima »kao domaćin, koji iznosi od blaga svoga novo i staro« (Mat. 13, 52). Prolistajmo enciklike Ubi arcano ili Quas primas ili Mortalium animos; što je papa Pijo XI. napisao prigodom svete godine, o kraljevstvu Kristovu, o katoličkim misijama, o jedinstvu crkvi, o istočnoj nauci, te prigodom stogodišnjice sv. Alojzija, sv. Franje Asiškog, o progonu u Meksiku, o urođeničkom kleru. Sve će nas to brzo uvjeriti, da nas naš Jozua vodi k sigurnoj svetosti i pravoj vjeri; uvjerit ćemo se, da smo s njime u Noemovoj korabli, koju ne može da uništi ni općeniti svjetski potop.

*

Pijo XI. ljubi nas Slavene posebnom ljubavlju. O tome znadu mnogo toga da kažu naša braća Česi, Poljaci, Ukrajinci, Rusi, Bugari. A mi Hrvati dobro se sjećamo, kako nas je u našem hodočašću g. 1925. primio na dan Uzašašća i dugo nam i tako ljubezno govorio u dvorani na pročelju crkve sv. Petra. Naši biskupi mogu da kažu, kako ih prima svake treće godine i interesira se za našu vjeru i naše prilike. Kako li je u par navrata srdačno primio hrvatske Orlove! I beogradski nuncije vazda pripovijeda, kako sv. Otac želi da mi Hrvati budemo potpuno Kristovi, katolici na djelu; da usvojimo vazda, ne »mudrost ovoga svijeta, ni knezova ovoga svijeta koji prolaze« (1. Kor. 2, 6), nego »vjera naša da bude u sili Božjoj« (ib. 5).

Hrvati, katolici! Oživimo ovu svoju vjeru u prvom redu prema papi Piju XI. On je još uvijek Vatikanski zatočenik. On treba da bude slobodan. I tu mu možemo pomoći. Kada su nekoć kršćani doznali, da je sv. Petar bačen u tamnicu, sva se »Crkva molila gorljivo za njega Bogu« (Dj. ap. 12, 5). Molimo i mi usrdno! Time ćemo uspješno pokazati svoju odanost prema papi.

Ima još jedan način, kojim ćemo očitovati svoju ljubav prema rimskom papi. A to je? Moramo biti odlučni, da nastupimo protiv svakoga, koji nam hoće da dirne u papu. Odmah mu kažimo: Ne diraj u papu! Vazda je bilo i bit će ljudi, koji »grde ono, što ne znadu« (Juda 10). I kada bi nas tko htio zavesti na odcijepljenje od Rima,

sjetimo se postupka velikog Bossueta. Kada su se pristaše regalizma i Galikanske crkve g. 1681. sastali, da otrgnu francuski narod od rimokatoličke Crkve, održa on poznati govor, u kome je pri svršetku ovako kazao: »Sveta rimska Crkvo, majko crkvi i majko svih vjernika! Crkvo, koju je Bog odabrao da skupi svoju djecu u istoj vjeri i istoj ljubavi, mi ćemo vazda težiti k tvom jedinstvu iz dubine našeg srca. Ako bih na te zaboravio, rimska Crkvo, zaboravio onda i na se! Neka mi onda usahne jezik i ostane nepomičan u mojim ustima; ako ti ne ćeš biti na prvom mjestu u mom spominjanju, ako te ne postavim na početak mojeg veselja!« Tako i mi kažimo svom papi. Ta nitko nema Boga za oca, tko nema Crkve za majku. Ali nitko nema ni Crkve za majku, tko nema papu za oca. I prema papi hoćemo vazda da budemo odani i vjerni. Kažimo mu onako, kako je nekada francuski kralj Henrik II. pisao papi Benediktu VIII.: »Ne mogu ništa zanijekati tebi, kome po Bogu sve dugujem«. A.

Jasno gledanje.

Okultiste su u ovom pitanju podijeljeni u dva tabora. Jedni priznaju objektivnost jasnog gledanja, a ti su iz novije dobe: Chovrin, Richet, Rudolf Tischner, Pagenstecher, Wasielewski, Geley, J. Böhm, Naum Kočik, prof. Ludwig, prof. Schottelius i dakako Schrenck-Notzing. Drugi to niječu i to istaknuti učenjaci, kakovi su Dessoir, Alfred Lehman, Baerwald, A. Moll. Ima i treći krug, koji veli, da »jasno gledanje« nije još dokazano, pa im je stoga i sumnjivo. Ti su Hopp, Driesch, Mattiesen, Bessmer S. J., Petersen. Pisac ovih redaka pristaje uz Lehmana i Dessoira. Svak će se o tome uvjeriti, da je ovo stanovište opravdano, ako gledamo činjenice i njihovo tumačenje. No najprije upitajmo

1. Što je »jasno gledanje«?

»Jasno gledanje« je ono gledanje, kod koga predmeti nijesu nazočni ili normalno oko ne može do njih doprijeti. Isto vrijedi i o drugim čutilima, kod kojih »jasno« čujemo, mirišimo, pipamo, kušamo. — Nekoji okultiste ne razlikuju jasno gledanje i telepatiju; u novije doba bolje to dijele, te telepatiju svode na osobno posredovanje (osobni je agent aktivan. Cfr. Feldmann, Okkulte Philosophie 120), a kod jasnog gledanja strana osoba ne posreduje.